

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Actus primus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

pturus, emisso tauro marino, qui equos Hippolyti consternat, unde per vepres & saxa distractus auriga dilaniatur. Quod ubi referuit male sibi conscia mulier, scelus suum saltem que crimen apud maritum confessa, gladio se transigit. Theſeus innoxii filii casum lugens, iramque suam detestatur, coelestis passim artas componit.

ACTUS PRIMUS.

HIPPOLYTUS.

Hippolytus varia loca & munera ministris & venationis comitibus dispartit; Dianamque venationis Deam invocat.

Hte, umbrosas cingite silvas,
Summaque montis juga Cecropii
Celeri planta lustrate vagi.

Quæ saxoso loca Parnethi
Subjecta jacent; & quæ Thriasius
Vallibus amnis rapida currens

Ver-

Dianam introducit, quæ rem Theseo exponit. Sic Hippolytus in urbem rus redit, & quod fieri non poterat, si vel nomen tueretur suum, placide expirat. Noster quia rem præceperat, sine ullo protenus labore ad finem perducit. Duas *ὁὐρα* *σεννηγίς* adjunxit: quibus oculorum lenocinium quaesivit. Nam & Phædra coram populo sibi manum infert: & Hippolyti reliquæ exhibentur. De quibus supra. Sed in singulis hæc persequi Tragædiis, non est animus. Cum id suo sibi loco melius futurum sit. Et jam properamus. *Heinsius.*

Verf. 1. *Cingite*] Indagine, odora canum vi, retibus. *Farnabius.*

2. *Cecropii*,] Attici à Cecrope qui oppidum Cecropiam condidit, quod postea in arcem Athenarum mutatum est, unde regio & mons vicinus nomen habent. *Idem.*

4. *Quæ saxa solo Carpenito*] Flor. ut ex Deirianiis unus: *saxosa loca Parnethi.* Itaque recte Scaliger: *quæ saxosa loca Parnethi.* Gronovius. Solus meus codex scriptus: *Quæ saxosa lo-*

ca Parnetho. benè, sanè perbenè, si unicam litterulam mutes: *saxoso.* nam Parnes Atticæ mons nobilis, Thucydidi, Aristophani, Luciano, Straboni, Stephano prope Hymettum: laudatus à Pausaniâ in Attic. copiosâ urforum & aptorum venatione: *viribus benignum* vocat Statius in Thebaid. *Δελφ. Πάρνης* mons Atticæ. unde merito saxosum vocat. Aristophanes *νεφέλαιες* extulit feminino genere, *βλέπε νέω ἀέρος πτω Πάρνηθα.* Sed alibi extulit masculino, *ἐς κρηνας ἤξει φέρον τε δὲδωγ τὴ Πάρνηθ' ὄλον.* *Scal.*

5. *Et quæ Thriasius Vallibus*] Restituit Fr. Raphel. Post quem miror Gruterum crepare constantiam codicum, qui *Thyasis* vel *Tiasis*, vel *Thyasis*, ut videatur gigneadi casus, inquit, applicandumque illi *amnis*. Quis novit anem Thyasin? Omnes codices corrupti. Ipse etiam Florentinus, qui *tristis* Recte *Thriasius*, nisi malis *Thriasi*, scilicet campi. Nam *Θετρίσιον πεδῶν* appellare solent. *Gronovius.* *Thriasius*] Thriasius vallib. *Thria* enim vicus Atticus in tribu Oenoa. *Farnabius.*

Verberat unda; scandite colles
Semper canos nive Riphæa.
Hac hac alii, qua nemus alta
Texitur alno; qua prata jacent,
Quæ rorifera mulcens aura
Zephyrus vernas evocat herbas:
Ubi per glacies lenis Ilissus
Ubi Mæander super æquales

8. Nive] Indurata à Borea flante à Riphæis montibus Scythiæ. *Farnab.*

12. Zephyrus] Favonius vetis comæ & pater, genitilis mundi spiritus. *Idem.*

13. Vbi per glacies lenis Ilissus,] Convenit inter omnes, hæc non ab auctore sic exiisse, ut vulgo leguntur. Lipsius cum Raphelingio, per glareas. Græterus totum versum suspectum facit, utpote novem scriptis exsulem, magisque eum suo iudicio premit Scalliger. Manus illustris aliique summi viri par glaciæ: & explicant, adeo lenis, ut stare veluti glaciatum puteis, nullis fluctibus tumidum & inæqualem. Est cui vera scriptura in mentem venerit, sed talibus firmata exemplis, ut ludere videatur. Quid enim gracile vadum, & graciles via petant ad agros Atticos? Tamen legendum est graciles, nam Flor. per graciles lenis Ilissos Labitur agros. Hi non uberes, non pingues putresque & optimi terreni, sed siccæ & macri & steriles. Columella lib. 5, 6. hoc in solo pingui melius, illud in gracili. Talis erat terra Attica, τὴν εἶχον τὴν δύστωπτον, ut eam vocat Plutarchus in Sulla. Livius lib. 43. Primi Athenienses introducti, &c. quamquam sterilem terram ararent, ipsosque etiam agrestes peregrino frumento alerent. Scholia Aristophanis ad Plutum: Οἱ τῶν Ἀττικῶν οἰκῶντες πένητες μὴ εἶχον τοὺς ἐν τῶν ἀστυμῶν τὴν φάσιν ἀνεπιβόειον ἢ τὸ τὸ ἦν εἰς γεωργίαν ἡλιθίαν ὄν. Graciliæ ager λεωλόγεως. Thucydides lib. 1.

τῶν γῆν Ἀττικῶν ἐν τῷ ἐπὶ πλεῖστον ἀγρὸν τὸ λεωλόγεον ἀστυμῶν ἔσται ἀνθρώποι ὄκταν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ. *Grænovius.*

14. Vbi Mæander super æquales] Hunc potius obelis versum fugere debebant. Quis enim Mæander in Attica? Nec ubi editi, ponit eum optimus codex, sed ante illum, quem vulgo sequitur, hoc modo: lenis Ilissos Labitur agros piger & steriles Vbi Mæander super inæquales Annæ. Vide tamen an possit servari suo loco ita conceptus: Vti Mæander inter æquales, Ilissum confert cum Mæandro, quia præ cæteris fluminibus, ut ait Statius, amfractus riparum incurvus Ilissus. Quid quod & errantes ejus aquas dicit in Oedipo ut alibi Mæandri? Et videtur ab εἰλιόσειν nomen ejus ductum putasse. Inter æquales autem agros labitur Mæandrum confirmat Strabo lib. 11. τὸ Μαιάνδρον, ποταμὸν φόντος ἐ ἀλλοῦ ποταμοῦ Ορηῶν, δὲ ὀγκάλῃ φερῶν πρὸς ἄρον ἐ μολαῶν. Cogitabam aliquando: Tibi, Mæander, piger & æqualis. Cicero in Oratore: nec satura se june, nec grandia minute, nec item contra, sed erit rebus ipsis par & æqualis. Lib. 1. de Orat. qui unam virtutem haberet, omnes habere, easque esse inter se æquales & pares. Hoc magis placet Meursius: Vti Mæander, super æquales Labitur Agros, Athen. AH. 2, 5. *Grænovius.* De quo in Hercul. Fur. vers. 613. *Farnabius.* Seneca: Qualis incerta vagus Mæander unda ludit, & cedit sibi. *Ovidius* autem: Ludit, &

Labi-

Labitur a
Amne m
Vos, qua
Saltus a
Gregibu
Pabula f
Subditus
Durus A
Dulcis H
Calcet A
Vacat in
Littora p
Si quem
Vocat hu

ambiguo lapsus.

16. Malipetras. *Farnabius.* mium, quo a cibus; sed sterile

17. Marapoleos Atticæ de Persis infestis

18. Comitibus noctu p

20. Quas latores Acl

Atticæ partem saxosus prop

frigora molli

21. Frigor Acmanes, sicut, hinc ro

cibarnes. Aque notissim

tur, id est, illis produci

225 vocatiora haber

23. Hymmore clari; bria. *Farnabius.* copia.

ambiguo

Labitur agros piger, & steriles
 Amne maligno radit arenas.
 Vos, qua Marathon tramite lævo
 Saltus aperit; qua comitata
 Gregibus parvis nocturna petunt
 Pabula fœtæ. vos, qua tepidis
 Subditus Auftris, frigora mollit
 Durus Acharnan. alius rupem
 Dulcis Hymetti: parvas alius
 Calcet Aphidnas. pars illa diu
 Vacat immunis, qua curvati
 Littora ponti Sunion urget.
 Si quem tangit gloria silvæ,
 Vocat hunc Phlyeus. hic versatur

Me-

ambiguo lapsure fluit que, fluit que. Delrius.

16. Maligno.] Pareo, non irriganti terras. Farnabius. Quia nullum limbum, quo agri fecundi sunt, adducit; sed steriles volvit arenas.

17. Marathon.] Ex urbibus Tetrapoles Atticæ una, Miltiadis victoria de Persis insignis. Farnabius.

18. Comitata.] Fœtæ comitata; festibus noctupascuntur. Idem.

20. Quatepidis.] Qua strenui belatores Acharnenses meridionalem Atticæ partem incolunt. Vel qua mons saxosus prope Acharnas vicum Atticæ frigora mollit. Idem.

21. Frigora mollit Durus Acharnan.] Acarnanes, inter Etoliam & Epirum sita; hinc remoti. Scribe: Durus Acharnanus. Αχαιων, ὄνη & Αττικῶν notissimus, unde Αχαιωνεύς. Durus, id est, laboriosus. Ανδρακείς ex illis producit Aristophanes & ἀγροίχες vocat. Mollit frigora, id est, mitiora habet & præbet. Gronovius.

23. Hymetti:] Montis Atticæ matremore clari; ut & thymo ac melle celebris. Farnabius. Dulcis ergo ob mellis copiam.

24. Aphidnas.] Vicum Atheniensium, ubi Theseus Helenam raptam occultavit. Farnabius. Aphidne vicus Atheniensium, in tribu Antiochidâ, etiam Titacides dictus: nomen accepit à Thesei socio Aphidno, de quo Plutarchus in Theseo. vide Diodorum Siculum lib. 4. Pausaniam in Attic. & Strabonera libro 9. Stephanus docet Aphidnam differre ab Aphidnis. Delr.

25. Immunis,] A venatione nostra & præda. Farnabius, Curvati.] Sinuati. Idem.

26. Sunion.] Promontorium Atticæ. Idem. Pomponius Mela libro 2. Agrum statim pelagus vastè longum litus impellit, hinc ad promontorium quod Sunion vocatur, magno ambitu mollique circummagit. Delrius.

28. Vocat hunc Philipus.] Ignotum vocabulum. Variè tentavit Delrius; Pirthis, Iapi, Pelex, Sphertros: tandem proxime verum, Phlyeis. Scalliger, Phibalis. Sed Etruscæ membranæ: Vocat hunc fluis. Vrbs Peloponnesi non longe distabat Argis Phlius, unde ἐβρυγα Phliumius & Phliasius faciunt: sed prius reprehenditur à Cicero ad Atticum lib. 6. epist. 2. Ea huc

Metus agricolis, vulnere multo
 Jam notus aper. At vos laxas
 Canibus tacitis mittite habenas:
 Teneant acres lora Molossos.
 Et pugnaces tendant Cressæ
 Fortia trito vincula collo.
 At Spartanos (genus est audax
 Avidumque feræ) nodo cautus
 Propiore liga. veniet tempus,
 Cum latratu cava saxa fonent:
 Nunc demissi nare sagaci
 Captent auras, lustra que presso
 Quærant rostro: dum lux dubia est;
 Dum signa pedum rōscida tellus

non pertinet. Legendum: Vocat hunc Phlyeus. Is δῆμα & Πτολαεγίδ & Φυλῆς, ut Helychius, ἢ & Κερκογ-
 πιδ &, ut Harpocraton. Vide Meur-
 sii Populos Atticæ. Gronovius.

29. Metus agricolis,] Terror metu-
 tiendus agricolis, quos multoties vul-
 neravit. Vel notus multo venatorum
 vulnere, quos tamen effugit. Farnab.
 Ovidius lib. 7. metamor. Protinus Ao-
 niū immittitur altera Thebæ Pestsis, &
 exitio multi pecorumque suoque Ruri-
 gene pavere feram. Metus agricolis
 aper, ut Valerio Flacco Peltas & Iam
 gravis & longus populis metus. Gron.

31. Canibus tacitis] Non argutis,
 vocalibus, clamosis-ve. Farnabius.
 Habenæ:] Quas copulas vocant. Vel
 lora. Idem.

32. Molossos.] Epiroticos canes,
 qui fortitudine laudantur: ut Spartani,
 seu Lacones velocitate. Idem.

33. Et pugnaces tendant Cressæ]
 Membranz optimæ cum Vossianis,
 Cretes. Ovidio in Actæonis turba:
 Gnosfius Ichnobates: & patre Dictæo,
 sed matre Laconide, Libros: Lucanus:
 Venator tenet ora levis clamosa Molossi,
 Spartanos Creta que ligat. Gronovius.
 Cressæ] Canes Cretenses scemellæ acres

loris extensis indagent. Farnabius.

35. At Spartanos,] Sed Laconæ
 arctiori nodo coërce. Idem, Laconi-
 ci canes etiã ab Eustathio Odyl. 1.
 Atistæneto in epistolis, Xenophonæ,
 Oppiano & Nemesiano in Cynegeti-
 cis, Virgilio 3: Georg. demum Sopho-
 cle, Nonno & Claudiano commen-
 dantur. Delrius.

37. Veniet tempus,] Peris scil. exci-
 tatis. Farnabius.

39. Demissi] In terram inclinati.
 Vide Thyelt. vers. 497. Idem. Nare
 sagaci] Propter odoratus acumen apti
 & idonea inveniendis ferarum latib-
 ulis. Plautus: Canem esse oportuit, sagax
 nasum habet.

40. Captent auras,] Ad percipien-
 dum odorem ferarum, qui per aërem
 multiplicatis speciebus (ut vocant) il-
 lis offertur. declarant hoc comiti im-
 primis & politi versus L. Varii. Sua
 canis umbrosam lustrans Gortynia val-
 lem, Si veteris potuit cervæ compre-
 hēre lustra; Sicut in absentem, & cir-
 cum vestigia lustrans Æthera per nit-
 dum tenues sc̄ctatur odores. tenuia odo-
 rum simulacra. Delrius.

41. Lux dubia] Primum diluc-
 ulum. Farnabius.

Im-

Impressa t
 Cervice g
 Alius tere
 Picta rubē
 Vano clud
 Tibi libre
 Tu grave
 Robur lat
 Tu præcip
 Subfessor
 Curvo sol
 Ades en c
 Cujus reg

44. Cervicē
 Rotare, quod
 me quoque q
 commovit, q
 approbavit m
 lus lib. 1. eleg
 tas si claudere
 meri retia fet
 Vidimusque ta
 lum hominis c
 nso portante m
 cingerentur. I
 tia, ut sub spe
 Gronov. Gron.

46. Linea p
 do, retis genu
 verticilorum
 contextu orn
 ustulabant, u
 ras terrent:
 dicebantur. c
 tis, ut feræ,
 tos casses va
 quos vicinis i
 inuit Lycop
 canum atton
 balstatum equ
 lineam vagan
 certo ictu ste
 tionem Senec
 mentia signi

Impressa tenet; alius raras

Cervice gravi portare plagas,

Alius teretes properet laqueos.

45

Picta rubenti linea penna

Vano cludat terrore feras.

Tibi libretur missile telum.

Tu grave dextra lævaque simul

Robur lato dirige ferro.

50

Tu præcípites clamore feras

Subseffor ages: tu jam victor

Curvo solves viscera cultro.

Ades en comiti Diva virago,

Cujus regno pars terrarum

55

Secre-

44. Cervice gravi portare plagas,] Rotare, quod Gruteus in septem codd. me quoque qui in tribus inveneram, commovit, donec alterum bona fide approbavit mihi Florentinus. Tibullus lib. 1. eleg. 4. Nec, velit insidiis alius fide claudere valles, Dum placeas, humeris veria ferre neget. Plinius 19, 1. Vidimusque tantæ tenuitatis, ut annulum hominis cum epidæromis transfrent, uno portante multitudinem, qua saltus cingerentur. Iustinus lib. 1. Addita retia, ut sub specie venatoris dolus lateret. Gronov. Gravi] Gravata. Farnab.

46. Linea penna] Linea, seu Formido, retis genus est, alterno plumarum versicolorium, maxime rubricatarum, contextu ornatum: quas interdum usulabant, ut gravi odore amplius feras tererent: & tunc pennæ odoratæ dicebantur. comparatum id genus retis, ut feras, maxime cervi, vel in venos castes vano terrore impellerentur, quos vicinis in locis occultabant (ut innuit Lycophon) vel dum latratu canum atronici, insequentem à tergo hastatum equitem fugiunt, & circum lineam vagantur, ab occultis sagittatis certo ictu sternerentur. quam venationem Seneca his verbis lib. 2. de Clementia significat: Sic ferus linea &

pinna clausus continent. eadem à tergo telis eques incessat; tentabunt fugam, per ipsa qua fugerant, proculcabuntque formidinem. Idem lib. 2. de Ira cap. 12.

Nec est mirum, cum maximos ferarum greges linea pennis distincta conterreat & ad insidias agat ab ipso effectu dicta formido. Formidinis texturam docet Gracius in lib. de venatione; usum, non minus jucunde quam fufe Pierius lib. 7. Hieroglyph. cujus verba prolixitatis vitandæ gratia prætereo. Delrius.

48. Libretur] Quidam v. l. Vibretur.

50. Lato ferro.] Venabulo. Farn.

52. Subseffor ages:] In insidiis latens, unde occasione capta repente exiliens territis feras in laqueos agas. Id. In venatione, & in exercitu, subseffores dicuntur, qui sunt in insidiis: unde etiam domestici hostes pudicitia, subseffores nominantur à Val. Maximo, ἐθεδγοὶ ἢ τοῖς δυνάεως τῶν κλεψῶν ἀποῖ, ut Sophocles. Absente Agamemnone, ut canit Virgilius, domi subsedit adulter, quia sigillus patruelis sui uxorem incestu polluit, & reversum è bello regem per insidias interfecit. Fabricius.

54. Ades] Fave mihi ò Diana venationis Dea virilis. Farnabius.

55. Pars terrarum] Inferi. eadem

Secreta vacat: cujus certis
 Petitur telis fera, quæ gelidum
 Potat Araxen, & quæ Itanti
 Ludit in Istro: tua Gætulos
 Dextra leones, tua Cretæas
 Sequitur cervas: nunc veloces
 Figis damas levioire manu.
 Tibi dant variæ pectora tigres,
 Tibi villosi terga bifontes,
 Latisque feri cornibus uri.
 Quidquid solis pascitur arvis,
 Sive illud inops novit Garamas,
 Sive illud Arabs divite sylva,
 Sive ferocis juga Pyrenes,

enim quæ Proserpina. *vel ad rem presentem, nemora, sylva, ferarum iustria.* Farnabius.

57. *Quæ gelidum*] Vbi vis terrarum, & quæ bibit Araxen fl. Armenia. Id.

58. *Quæ Itanti*] Et quæ ludibunda percurrit Danubium in Germania ortum fl. congelatum. Idem.

58. *Gætulos*] Libyicos. Gætuli enim antiquissimi incolæ Africae, quæ Leonum arida nutrit. Idem.

60. *Dextra leones,*] At negat Homerus eam leonum venatione delectari: scilicet, quia de Taygetis & Etymantho illi sermo, quæ loca leonibus carent: Vide Pierium lib. 7. Hieroglyph. Nam quod noster, idem quoque Claudian. in Panegyri de consulatione Manlii. *Delrius. Tua Cretæas Sequitur cervas:*] Res nota de cervis in Creta vel ex dictamno. Et Propertius: *Cretæi factus quæ passa juveni.* Cur ergo liber optimus: *Cressæas.* An voluit *Crisseas*, à campo Crisæo? Tutius nihil mutare. *Gronovius. Cretæas*] Creta enim cervis nobilis, & dictamno, cujus usum docuerunt cævæ. Farnabius.

63. *Dant pectora*] Resistentes si-

guntur. Idem. *Varia*] Maculosa, Idem. *Tigres,*] Hercul. Fur. vers. 1329. Idem.

64. *Bifontes,*] Boves silvestres. Id. Bifontem lib. 6. Cæsar cervi figurâ esse scribit; à mediâ fronte inter aures unum cornu exstare valde excelsum & rectum, & ab ejus summo ramos, sicut palmas, late diffundi: collum júbis villosisq; contextum, (unde Plinio lib. 8. cap. 15. jubati) tradunt Strabo lib. 4. & Solin. cap. 29. Agit de iisdem Wotton. lib. 6. cap. 92. *Delrius.*

65. *Latisque feri*] Vros fingit *Δρυμάλωτες*, ut loquitur Hesiodus, quod Plautus *patales* reddidit. Idem. *Vri.*] Feri boves in Germania vi & velocitate excellentes. Farnabius.

66. *Solis arvis*] Desertis. Idem.

67. *Inops Garamas*] Interioris Africae popul. egenus & vagus. Idem. 68. *Divite sylva,*] Aromatum feraci. Idem.

69. *Juga Pyrenes,*] Montes Pyrenæi. à Pyrene filia Bebricis ibi compressa ab Hercule, ut volunt fabulæ, vel *ἄρῃ τῷ πῶς*, propter incendium, quo flagravitt illorum montium sylva, injecto à pastoribus igne. Idem.

Sive

Sive Hyrcanica
 Vacuisque
 Arcus m
 Tua si gra
 Tulit in f
 Tenuere
 Rupere p
 Præda ge
 Sanguine
 Repetito
 Turba tr
 En, Div
 Misere c
 Hac, hac
 Comper

70. *Sive* Manus illud do, quod & Sarmaticæ Foret tamen quam Hippotragædiis. cania Scythiarach. Farnabius.

71. *Vacua* opidis. De vers. 538. *Q* horrida bello alio loco, *Sauromatæ* iidem sunt.

73. *Tua* ti, partem p rite aggressi Farnabius.

Sive Hyrcani celant saltus, 70

Vacuisque vagus Sarmata campis,

Arcus metuit, Diana, tuos.

Tua si gratus numina cultor

Tulit in saltus; retia vinctas

Tenuere feras; nulli laqueum 75

Rupere pedes; fertur plaustro

Præda gementi. tum rostra canes

Sanguine multo rubicunda gerunt;

Repetitque casas rustica longo

Turba triumpho. 80

En, Diva favet. signum arguti

Misere canes. vocor in silvas.

Hac, hac pergam, qua via longum

Compenfat iter.

Varia] Mercul. Fur. vel

PHÆ-

Boves silvestres. Casar cervi fronte imitare valde exercitum summo ramandi collum juv. (unde Plinius) tradunt Strabonem. Agit de iis silvestri. Deltrius.] Vtos fingit loquitur Heliales reddidit. in Germaniam. Farnabius.] Desertis. Ineritibus & vagus. Aromatizans.] Montes. Bebricis. ur volum. propter incensum montium igne. Idem.

70. Sive Hyrcani celant saltus,] Manus illustis: Sive Hercynii. Credo, quod hi aptius inter Pirenes jungat & Sarmaticos campos nominarentur.

Foret tamen magis ex persona Senecæ quam Hippolyti: qualia plura in his tragædiis. Gronovius. Hyrcani] Hyrcania Scythiæ contermina, hod. Hyrach. Farnabius.

71. Vacuisque] Incultis, solis, sine opidis. Deltrius. Vagus] Herc. Fur. vers. 538. Carens certis sedibus. Papius; Quam modo Marcomanos post horrida bella vagosque Sauromatas. & alio loco, — mutatoresque domorum Sauromatae — Sauromatae & Sarmatae iidem sunt. Idem.

73. Tua] Si numen tuum invocanti, partem prædæ voventi, venationem rite aggresso adfueris prædam largita. Farnabius.

77. Gementi.] Virgilins: Nec cessans plaustris vectare gementibus ornos, Deltrius. Rostra] Improprie pro rictibus.

80. Turba triumpho.] In morem triumphi à venatione rediens præda onusta: sed & venatores Idbi, Aug. solenniter feriati spicatas faces accensas in memora Dianæ sacra ferebant canesque infulis ornatos cum cæteris instrumentis venatoriis Deæ sistebant. Farnabius.

81. Fave.] Scribendum opinor favet, nam faventis signum agnoscit canum vocem. Deltrius. Arguti] Latratores, sic loquacem vocat Plautus; sine virtute argutum civem mihi habeam pro præfida. & Nonio, Argutati, loquaciter proloqui. Idem.

83. Qua via] Per iter magis compendiosum. Farnabius.

PHÆDRA. NUTRIX.

Phædra amore Hippolyti ardere se fatetur apud nutricem frustra eam à tam nefando amore debortantem.

Phæd. **O** magna vasti Creta dominatrix freti, 85
 Cujus per omne littus innumeræ rates
 Tenuere pontum, quidquid Assyria tenuis
 Tellure Nereus pervium rostris secat;
 Cur me in penates obsidem invisos datam,
 Hostique nuptam, degere ætatem in malis 90
 Lachrimisque cogis? profugus en conjux abest,
 Præstatque nuptæ, quam solet, Theseus fidem.
 Fortis per altas invii retro lacus
 Vadit tenebras miles audacis proci;
 Solio ut revulsam regis inferni abstrahat, 95
 Pergit furoris focius. haud illum timor,
 Pudorque tenuit. stupra & illicitos toros
 Acheronte in imo quærit Hippolyti pater.
 Sed major alius incubat mœstæ dolor.
 Non me quies nocturna, non altus sopor 100
 Solvere curis: alitur & crescit malum,
 Et ardet intus; qualis Ænæo vapor

Exun-

85. *O magna*] O patria mea Creta insula ad dominatum Græciæ sita. Nam & Minos sibi vicinas insulas & maximam Græciæ partem subdidit. *Farn.*

88. *Nereus pervium rostris secat;*] *Flor. pervius.* Quicquid spatii ab Syriâ usque ad contrarias partes dividit vel interluit Nereus pervius navibus. *Gronovius.*

89. *Obsidem*] Neque enim filiarum raptum ulciscēbatur Minos. infra versu 244. *Farnabius.* *Invisos*] Eorum qui fratrem meum Androgeon interfecerunt. *Idem.*

90. *Hostique*] Theseo, qui Atheniensis Minotaurum occidit, sororem deseruit, meque adeo. *Idem.*

92. *Quam*] Helenæ, Hippolytæ

seu Antiopæ, Mellibœæ, Ariadnæ. *Id.*

93. *Invisi*] Scygis irremediabilis. *Id.*

94. *Miles*] Securus Pirithoum, Hercul. Fur. vers. 805. *Idem.* *Audaci proci;*] Pirithoi, Proserpinam Diti thalamo deducere adorti. *Delvius.*

96. *Furoris*] Insani amotis. *Farnab.* *Illum*] Hinc & sibi illiciti amoris licentiam captat non sedatæ libidinis mulier. *Idem.*

98. *Hippolyti*] Hic primo vocabatur *Demophon*, teste Plutarcho in Theseo; teste verò Pausania, *Tyndarides*: quomodo illum vocavit Plinius lib. 29. hist. nat. cap. 1. postea dicitur *Virbius Delvius.*

102. *Ænæo*] Herc. Fur. vers. 105. *Farnabius.*

103. Pal-

Exun
 Et int
 Non
 Non
 Jacta
 Nec a
 Adju
 Juvat
 Et rig
 Quo
 Fatal
 Pecc
 Geni
 Cor
 Aud

105.
 aret
 nere
 no
 105.
 106.
 chor
 rum
 in
 Mat
 Fur.
 ve
 navi
 107.
 facib
 Idem.
 que
 ab
 honest
 Cerer
 Thely
 ti Sch
 nia, q
 ea ab
 inven
 tion li
 lia, u
 dicta
 jora &
 in Cer
 nota i

Exundat antro. Palladis telæ vacant,
 Et inter ipsas pensa labuntur manus.
 Non colere donis templa votivis libet; 105
 Non inter aras, Atthidum mistam choris,
 Jactare tacitis conscias sacris faces;
 Nec adire castis precibus aut ritu pio
 Adjudicatæ præsidem terræ deam.
 Juvat excitatas consequi cursu feras, 110
 Et rigida molli gæsa jaculari manu.
 Quo tendis, anime? quid furens saltus amas?
 Fatale miseræ matris agnosco malum.
 Peccare noster novit in silvis amor.
 Genitrix, tui me miseret: infando malo 115
 Correpta, pecoris efferi sævum ducem
 Audax amasti. torvus, impatiens jugi,

Adul-

103. *Palladi*] A Pallade inventæ artes textoriæ & lanificæ, id est, non nere non texere juvat. *πολυδαίδαλον ἰδὸν ὕφαινον.* Farnabius.

105. *Votivis*] Pro mariti reditu. *Id.*

106. *Atthidum mistam choris*,] Fl. *choros.* Voluit, *choro*, opinor, et si parum interfit. Gronovius. *Atthidum*] Matronarum Articarum. Vid. Hercul. Fur. vers. 300, & 844, & 1163. Farnabius.

107. *Conscias sacris faces*;] *Pathos*, facibus sensum dat tanquam mysticis. *Idem.* Loquitur de Eleusiniis sacris quæ ab Atticis virginibus & matronis honoris, Eleusina proficiscentibus in Cæretis honorem fieri solebant, quod Thelytus Methymæus apud Theocriti Scholiast. docet. Dicta sunt *Eleusinia*, quia Eumolpi operâ, Athenienses ea ab Eleusiniis acceperunt: sive illa invenerit Eumolpus; ut vult Androction lib. 2. de sacrificiis, sive Danai filiarum, ut censet Herodorus in Euterpe. dicta etiam *Theosophoria*. Fuere majora & minora. Majora antiquiora, & in Cæretis potissimum honorem; minima in Proserpinæ, diu postertus in-

stituta, ut illis Hercules initiaretur. nam majoribus, quod peregrinus esset, non licebat, teste Cælio Rhodigino. Quod si verum, ambo Senecæ loca de minoribus erunt, ut & illud Ciceronis lib. 1. de nat. Deorum: *Omitto Eleusina sanctam illam & augustam, ubi initiantur gentes orarum ultima.* & Artitidis in Panathenæis, quando docet quotannis maximam multitudinem initiatorum albo adscribi consuevisse. *Delrius.*

109. *Præsidem*] Minervam: cui Deorum judicio & populi suffragio adjudicatum præsidium & nomen Athenarum, cum olivam pacis symbolum eduxisset, donum præstantis Neptuni bellatore equo. Vid. Hercul. Fur. vers. 912. Farnabius.

110. *Juvat*] Me Hippolyti contem. *Idem.*

111. *Gæsa*] Tela Romanis usurpata ab Hispanis, ut alii, à Gallis. *Virg. Gæsa Alpina.* *Idem.*

113. *Fatale*] Mater enim Pasiphaë taurum in silvis pascentem, ego Hippolytum venatorem silvis gaudentem amo. *Idem.*

Adulter ille, ductor indomiti gregis.
 Sed amabat aliquid: quis meas miseræ deus,
 Aut quis iuvare Dædalus flammæ queat? 120
 Non, si ille remeet arte Mopsopia potens,
 Qui nostra cæca monstra conclusit domo,
 Promittat ullam casibus nostris opem.
 Stirpem perosa Solis invisi Venus,
 Per nos catenas vindicat Martis sui, 125
 Suasque. probris omne Phœbeum genus
 Onerat nefandis. nulla Minois levi
 Defuncta amore est. jungitur semper nefas.
 Nutr. Thesea conjux, clara progenies Jovis,
 Nefanda casto pectore exturba ocuis: 130
 Extingue flammæ: neve te diræ spei
 Præbe obsequentem. Quisquis in primo obstitit
 Pepulitque amorem, tutus ac victor fuit.
 Qui blandiendo dulce nutrit vitium,
 Sero recusat ferre, quod subiit, jugum. 135
 Nec me fugit, quam durus & veri insolens
 Ad recta flecti regius nolit tumor.
 Quemcumque dederit exitum casus, feram.

For-

119. *Aliquid:*] Vaccam, quam in magno sequitur grege, unde spes aliqua matri fruendi amoris, mihi autem nulla, Hippolytus enim *ἀνείδωτος* nihil amat. Farnabius.

120. *Dædalus*] Ingeniosus artifex, qui amati tauri copiam fecit matri mæ lignæ vacca inclusæ. *Idem.*

121. *Mopsopia*] Attica, à Mopsopo rege, vel Mopsopia Oceani filia. hoc est, arte Dædali Atheniensis. *Idem.*

122. *Qui nostra*] Qui conclusit Minoraurum matre mea natum in Labyrintho. *Idem.*

124. *Stirpem*] Venus odio & vindicta nostram prosequitur familiam (Pasiphae enim filia Solis) cuius adulterium cum Marte detexit Sol detulitque ad Vulcanum, qui ipsos ferreis re-

ticulis iretitos Diis deridendos exhibuit. *Idem.*

127. *Minois*] Patronymicum, familia è familia Minois. *Idem.*

129. *Clara*] Filia Minois qui Iove satus. *Idem.*

134. *Qui*] Vitare enim plagas facilius, quam retibus se expedire, aut Validos Veneris percurrere nodos. *Idem.*

136. *Nec me fugit,*] Novi ego regum & nobilium superbum ingenium, quam non libenter verum audiant aut ad rectum flecti velint. v. 574. Octav. *Idem.*

138. *Quemcumque dederit*] Placet omnino quod Deltrius & Gruterus hinc personam Phædræ sustulere. Nutricis sunt, cuius aliqui abruptus &

imper-

Fortem
 Obstan
 Pudor
 Quo n
 Supera
 Nam n
 Si, quo
 Tutum
 Erras.

imperfectio hiat. quantum fando & esse, ut dicitur cumque enim sibi repidæ e vicina libira 3, 15. illac ad illud mar libertas in borem, br pendet in rum, ge servitutis memnon minam fa est. Stup tionem cæteris, vindican nec atati inquit lu audacter libera m tuenda f est vera tentium inimicit aut juri apud Ci bellicis tes consu laribus

Fortem facit vicina libertas senem.
 Obstare primum est velle, nec labi via: 140
 Pudor est secundus, nosse peccandi modum.
 Quo misera pergis? quid domum infamem aggravas,
 Superasque matrem? majus est monstro nefas.
 Nam monstra fato, moribus scelera imputes.
 Si, quod maritus supera non cernit loca, 145
 Tutum esse facinus credis, & vacuum metu;
 Erras. teneri crede Lethæo abditum

The-

imperfectus sermo sine ullo operæ pretio hiar. Se non ignorare præfatur, quantum periculi adeat reginæ respondendo & renitendo: sed ita paratam esse, ut dum vera moneat, quemcumque casum non extimescat: licere enim sibi, quamvis servæ, forti & intrepidæ esse ætatis beneficio, cui sit vicina libertas. Quæ illa? Mors. De ira 3, 15. *Vides illum precipitem locum? illac ad libertatem descenditur. Vides illud mare, illud flumen, illum puteum? libertas in imo sedet. Vides illam arborem, brevem, retorridam, infelicem? pendet inde libertas. Vides jugulum tuum, guttur tuum, cor tuum? effugia servitutis sunt.* Sic Cassandra Agamemnoni, dicenti, *Ne metue dominam famula*, respondet, *libertas adest.* Superiibus ad servam dominationem Aristotimi Eliorum tyranni cæteris, Hellanicus, senex & orbis, vindicandam patriam suscepit, *ut qui nec ætatis nec pignoris respectu timeret*, inquit Iustinus lib. 26. *Fortem*, id est, audacter agentem, quamvis ob verba libera mihi verbera & vincula metuenda sint. Fortitudinis togatæ pars est vera invitis auribus imprimere, potentium negligere gratiam & suscipere inimicitias reipublicæ aut amicorum aut juris & æqui causa. Hinc multi apud Ciceronem *fortes* appellantur, qui bellicis factis inclacuere nullis: & *fortes consules*, qui resisterunt male popularibus turbis. Idque optime conve-

nit in personam nutricis, quæ & serva erat & senex, & dominæ obloquitur: non Phædræ, quæ versu demum 253. de morte aliquid constituit. Gronovius.

140. *Obstare primum est velle.*] Transponit hos versus Delrius post 257. *Quod esse te met*, interposito 249. *Pars sanitatis: dein corrigit, secundum, & nosse.* Nimium hoc. Gruterus mitius, & recte explicat, quid sit secundus pudor. Vide nos ad lib. 5. de benefic. cap. 25. Sed legendam cum optimo: *Non ista primum est velle.* Aut ut ex hoc conjicit Nic. Heinsius: *Honestæ primum est velle.* nam & infra versu 598. *Honestæ quadam scelera: co-dex idem, Non ista quadam.* Modestus est ingressus acris castigationis. Sumpsit ab Euripide: *Εἰ τοι δοκέει σάκεν μὲν εἰς σ' αἰνεσθῆναι. Εἰ δ' ἔν τῆς ἡγ. δ' ἄλλοις γὰρ ἢ γὰρ εἰς. Id.*

142. *Quid domum infamem aggravas?*] Flor. *aggravas?* quod etiam ex Mog. Delrius monuit, & habet Vossianus. Infra: *que fors aggravet quasdam domum?* Idem.

143. *Majus*] Incestus hic amor tuus major est belluino illo matris tuæ, unde Minotaurus. *Farnabius.*

144. *Fato.*] Stoice. nam Peripatetici monstra peccato naturæ tribuunt. *Idem.*

147. *Teneri*] Puta Theseum non rediturum ab inferis; quid Minos patet tuus? *Idem. Lethæo*] Infernis. vide Hercul. Fur. vers. 291. 679. 711.

Theſea profundo & ferre perpetuam Styga,

Quid ille, lato maria qui regno premit,

Populiſque reddit jura centenis pater,

Latere tantum facinus occultum ſinet?

Sagax parentum eſt cura. credamus tamen

Aſtu doloque tegere nos tantum nefas.

Quid ille rebus lumen infundens ſuum

Matris parens? quid ille, qui mundum quatit,

Vibrans coruſca fulmen Ætnæum manu,

Sator deorum? credis hoc poſſe effici,

Inter videntes, omnia ut lateas, avos?

Sed, ut ſecundus numinum abſcondat favor

Coitus nefandos, utque contingat ſtupro

Negata magnis ſcleribus ſemper fides:

Quid pœna præſens, conſciæ mentis pavor;

Animuſque culpa plenus, & ſemet timens?

Scelus aliqua tutum, nulla ſecurum tulit.

Compeſce amoris impii flammas, precor,

Nefaſque, quod non ulla tellus barbara

Commisit unquam, non vagus campis Geta,

Nec inhospitatis Taurus, aut ſparſus Scythes,

150

155

160

165

Ex-

148. *Profundo; ferre perpetuam Stygem.*] Lege ex Etrusco: *profundo, & ferre perpetuam Styga.* Sic infra, *atram Styga.* Gronovius.

149. *Lato maria*] Suprà v. 15. *Farn.*

150. *Centenis*] Creta c. habens urbes.

154. *Ille rebus*] Sol avus tuus maternus. *Farnabius.*

155. *Ille,*] Iupiter avus paternus. *Id.*

156. *Ætnæum*] Quod in Ætna fabricant Cyclopes Vulcani miniſtri. *Id.*

158. *Videntes*] Phœbum cuncta luſtrantem, Iovem omnia implementem. *Id.*

159. *Sed,*] Verum puta nefas hoc tuum poſſe latere Deos conniventes, &c. quid conſcientia tua: annon illa occulto flagello & ſurdo verbere te excarnificabit? *Idem.*

162. *Conſciæ mentis pavor;*] Floren-

tinus cum illis facit, qui habent *conſcius.* Nec mirandum fuit, multo minus *mentis* in noctis: nam *conſcius pavor mentis* eſt trepida & pavens conſcientia. Iuvenalis: quos *diri conſciæ facti* *Mens habet attonitos.* Gronovius.

164. *Aliqua*] Mulier aut *Mens.* *Farnabius.* *Tutum*] Ab externa pœna aliqua, nulla abſque interna anxietate. *Nocens habuit aliquando latenti fortunam, nunquam fiduciam.* *Idem.*

167. *Non vagus campis Geta,*] Parum interſt, ſed Florent. & Voſſ. *vagi campis Geta.* Gronovius. *Vagus*] Pop. Scythiæ Europææ: vid. Thyest. 369. & Hercul. Fur. 532. *Farnabius.*

168. *Taurus,*] Nec Tauri Aſiæ montis incolæ. *Idem.* Immo Tauricæ Cherſoneſi in Europa. Gronovius.

170. MA-

Expelle
Memor
Miscer
Uteroq
Perge,
Cur me
Prodig
Natura
Quotid
Vera e
Pejora
Remea
Sic cur
Prope
Et vic
Quod
Poten
Hic V
Ipsum
Gradi

170.

verſ. 112

172.

cepit ex

173.

Ironica.

Idem.

174.

ſtrum ſ

Minota

Theſeu

175.

tur mo

(maxi

177.

probabq

rationi

ratione

pid. T

exord

178.

Expelle facinus mente castifica horridum;
 Memorque matris, metue concubitus novos. 170
 Miscere thalamos patris & gnati apparas,
 Uteroque prolem capere confusam impio?
 Perge, & nefandis verte naturam ignibus.
 Cur monstra cessant? aula cur fratris vacat?
 Prodigia toties orbis insueta audiet, 175
 Natura toties legibus cedit suis,
 Quoties amabit Cressa? *Phaed.* Quæ memoras, scio
 Vera esse, Nutrix: sed furor cogit sequi
 Pejora. vadit animus in præceps sciens,
 Remeatque, frustra sana consilia appetens. 180
 Sic cum gravatam navita adversa ratem
 Propellit unda, cedit in vanum labor,
 Et victa pronò puppis aufertur vado.
 Quod ratio possit? vicit ac regnat furor,
 Potensque tota mente dominatur Deus. 185
 Hic Volucer omni regnat in terra potens,
 Ipsumque flammis torret indomitis Jovem.
 Gradivus istas belliger sensit faces;

Opi-

170. *Matris*,] *Palisphaës*. supra
 vers. 112. *Farnabius*.

172. *Prolem*] Qualem mater concepit
 ex Minos & tauro. *Idem*.

173. *Perge*,] *Epirope*. concessio
Itonica. *Idem*. *Ignibus*.] *Amoribus*.
Idem.

174. *Aula*] Ex te alterum mon-
 strum suppleat Labyrinthum, locum
 Minotauri, tui è matre fratris, quem
 Theseus sustulit. *Idem*.

175. *Prodigia*] Toties generabuntur
 monstra, quoties mulier Cretensis
 (maxime Minois) amabit. *Idem*.

177. *Quæ memoras*] Video meliora
 proboque, Deteriora sequor, affectibus
 rationi reluctans. Dum premisur
 ratione animus vincique laborat. *Euri-*
pid. Ταχέως ἐπιτρέψας δὲ τὸν νότον
 οὐρανόν, οὐκ ἔκτιστο δὲ. *Idem*.

178. *Furor*] *Insanus amor*. *Idem*.

181. *Sic cum gravatam*] Non aliter
 quam qui adverso vix flumine lembum
 Remigius subigit, &c. *Idem*.

184. *Quod ratio possit, vicit*] *Vi-*
vidius Flor. Quid ratio possit? vicit ac
 regnat furor. *Gronovius*.

186. *Volucer*] *Cupido*, amoris Deus
 alatus. Regnat & in superos jus ha-
 bet ille Deos. *Regnat in terra potens*,
Ipsumque] *Florentinus*: omni pollet in
 terra potens, *Lesumque flammis*. *Pos-*
terio mutationi subscribit *Vossianus*.
 Veriusque sane verbi, *regnat* dico
 & *potens*, tam propinqua repetitio in-
 suaavis est. An, *pollet in terra nocens*.
 Cui bene succedit, *Lesumque*. *Gron.*
Ipsumque] *Vide Chorom sequentem*.
Farnabius.

188. *Gradivus*] *Mars*. vide *Herc.*
Oec. 1312. *Idem*. Non sine causa ad-
 dit *belliger*, quia *Romani Martem* sæ-
 vica-

Et
 ni habent
 it, multo
 consensu
 ens confic
 conscia
 onovius
 er aut Men
 externa pe
 erna ante
 ando later
 am. *Idem*.
 Geta,] *Pe*
 & *Voll* ne
 Vagus] *Pop*
 Thyest. 19
 abius.
 Tauri *Ala*
 mmo *Tam*
Gronovius
 170. *Ala*

Opifex trifulci fulminis sensit deus;
 Et, qui furentes semper Aetnaeis jugis 190
 Versat caminos, igne tam parvo calet.
 Ipsumque Phœbum, tela qui nervo regit,
 Figit sagitta certior missa Puer:
 Volitatque cœlo pariter & terræ gravis.
 Nurr. Deum esse Amorem, turpis & vitio favens 195
 Finxit libido: quoque liberior foret,
 Titulum furori numinis falsi addidit.
 Natum per omnes scilicet terras vagum
 Erycina mittit. ille per cœlum volans
 Proterva tenera tela molitur manu; 200
 Regnumque tantum minimus è superis habet.
 Vana ista demens animus adscivit sibi,
 Venerisque numen finxit, atque arcus Dei.
 Quisquis secundis rebus exultat nimis,
 Fluitque luxu, semper insolita appetit. 205
 Tuncilla magnæ dira fortunæ comes

Subit

vientem, & bellum ac cades spiran-
 tem, *Gradrivum*; eundem vero tran-
 quillum ac pacificum, *Quirinum* ap-
 pellabant, ut præter ceteros docet Sil-
 vester Aldobrandinus in commentar.
 lib. 1. Institutionum Iustiniani Imper-
 ratoris pag. 16. Vnde verò *Gradrivus*
 dicatur, docet Festus; & Iulianus Au-
 rel. lib. 1. de cognom. deorum cap. 6.
 & Lilius Syntag. 10. *Delrius*.
 189. *Opifex*] Vulcanus supra ver-
 su 155. *Farnabius*. *Trifulci*] Fulmi-
 nis, quod scindit, comburit, afflat. vi-
 de Hercul. Oet. 1993. *Idem*.
 191. *Ignem*] Vna Cupidinis fa-
 cula. *Idem*.
 192. *Ipsumque*] *Emph. ἐν ἑαυτῷ*.
Idem.
 193. *Certior*] *Nostra tamen una sa-
 gitta Certior*, &c. Phœbus apud Ovid.
Idem.
 195. *Turpiter vitio favens*] *Delrius*
 è quibusdam probat, *turpi servitio fa-
 vens*. Quod turpi servitio malis mem-

bris additus vir præstans in suam
 editionem recepit. Scriverius, *turpe
 servitio favens*. Quod in suis Raphelin-
 gius & in Crusariano Pontanus nota-
 runt, *turpis & vitiofavens*, totum ha-
 bet & princeps codicum. *Gronovius*.

199. *Erycina*] Venus ab Eryce Si-
 ciliae monte ubi colitur. *Farnabius*.

201. *Regnumque*] *Regnat & in su-
 peris jus habet ille Deus*. *Idem*. *Mini-
 mus in superis*] Florent. è *superis*. quod
 prolatum antea, & male rejectum.
Gronovius.

202. *Vana*] In prætextum & de-
 fensionem culpæ. vide Oâv. v. 548.
Farnabius.

205. *Semper insolita appetens*; *Hunc
 illa*] Melius rotundiusque Florentia:
insolita appetit. Tunc illa magnæ. Mo-
 nueruntque ex aliis aliis. *Gronovius*.
Insolita] Non assueta, id est, novita-
 tem dapum & amorum. *Farnabius*.

206. *Hunc illa*] Ex copia & af-
 fluentia ad fastidium usque Venus &
 luxus

Sabit li
 Nonte
 Curin
 Hæc de
 Cur fan
 Mediu
 Et se c
 Regno
 Quod d
 Quid d
 Metue
 Phad. A
 Reditu
 Conve
 Adit f
 Nurr. l
 Canifo
 Solus

luxus in
 μὲν ἔνθα
 Cæsa pu
 nabius.

207. l
 lacet hec
 bono ite
 set? non
 tius debu
 tiores, e
 manus n
 nihil dif

208.
 sentior.
 Quid em
 per etian
 Non mu
 optimus
 lu torus.

213.
 fortis h
 216.
 unum c
 cum en

Subit libido : non placent suetæ dapes,
 Nontecta sani moris, aut vilis cibus.
 Cur in penates rarius tenues subit
 Hæc delicatas eligens pestis domos? 210
 Cur sancta parvis habitat in tectis Venus,
 Mediumque sanos vulgus affectus tenet.
 Et se coërcent modica? contra divites,
 Regnoque fulti, plura, quam fas est, petunt?
 Quod non potest, vult posse, qui nimium potest. 215
 Quid deceat alto præditam folio, vides.
 Metue ac verere sceptrâ remeantis viri.
 Phad. Amoris in me maximum regnum fero,
 Reditusque nullos metuo. non unquam amplius
 Convexa tetigit supera, qui merfus semel 220
 Adiit silentem nocte perpetua domum.
 Nutr. Nec crede Diti. cluserit regnum licet,
 Canisque diras Stygius observet fores:
 Solus negatas invenit Theseus vias.

Phad.

luxus in cibus ac ædificiis, *ὅς τῶν ἡγευμένων Κόσμος, ὅς πεινῶν δὲ ὄσ. Casia pudicitiam servat domus.* Farnabius.

207. Non placent suetæ] Iudice me, læcet hæc mendum grandius. nam cui bono iteretur de victu, cum præcessisset? non placent suetæ dapes. sequi potius debuisset de vestitu. Cogitent acutiores, excutiantque Misl. quibus ii ad manus notæ vetustissimæ. nam nostri nihil discrepant. Gruterus.

208. Aut vilis cibus.] Facile adfertior. Grutero latere hic mendum. Quid enim necesse erat post suetas dapes etiam commemorari vilem cibum? Non mutant tamen scripti, nisi quod optimus ullus. An, aut humilis vel vilis totus. Gronovius.

215. Modica?] Mediocria, mediæ fortis homines. Farnabius.

216. Quid deceat] Est qui versum unum concedendum putat Phædræ, ut cum enumerasset nutritrix quam nullâ

lege viverent divites potentisque, suggerat: Ergo quid mirum me quoque abripi à viâ rectæ rationis, quæ regina? Acute quidem, sed an non nimis acute? an non obstat vox deceat? ita puto. Gruterus.

218. Maximum regnum fero,] Floriputo. Gronovius.

219. Non unquam] Non patet reditus ad superas auras ei qui ad inferos descenderit. Farnabius.

222. Ne crede. Diti cluserit] Rectius elegantiusque multo Etruscus: Ne crede Diti. cluserit regnum. Orcus sive Dis pater aviditate sua perpetua atque diligentia veluti fidem dabat faciebatque, Thesea ab ipso dimissum non iri. At tu, inquit, ne credas illi, ne fidem habeas, faller. Livius lib. 26. Neque opere munitus erat, ut ubi ipsius loci ac stagni præsidio satis creditum foret. Gronovius.

223. Canisque] Cerberus. Farnab.

224. Invenis Theseus viam.] Sic non optimi

Phed. Veniam ille amoris forsitan nostro dabit. 225

Nutr. Inmitis etiam conjugii castæ fuit.

Experta sævam est barbara Antiope manum.

Sed posse flecti conjugem iratum puta:

Quis hujus animum flectet intractabilem?

Exosus omne feminæ nomen fugit. 230

Inmitis annos cælibi vitæ dicat.

Connubia vitæ genus Amazonium scias.

Phed. Hunc in nivosi collis hærentem jugis,

Et aspera agili saxa calcantem pede,

Sequi per alta nemora, per montes, placet. 235

Nutr. Resistet ille, seque mulcendum dabit,

Castosque ritus Venere non casta exuet?

Tibi ponet odium, cujus odio forsitan

Persequitur omnes? Phed. Precibus haud vinci potest?

Nutr. Ferus est. Phed. Amore didicimus vinci ferus. 240

Nutr. Fugiet. Phed. Per ipsa maria, si fugiat, sequar.

Nutr. Patris memento. Phed. Meminimus matris simul.

Nutr.

optimi tantum, sed & longe numero plures librorum. Pauculi, nec valde boni, inveniet: & si forsitan etiam in bono reperiretur, erratum librarii foret putandum. Cave detrimto sensus legi censeas invenit. Immo elegantius profuturo sic præsens tempus ponitur eodem, nisi quod efficaciore, sensu. Sic Medea: *Fugimus, Iason, fugimus: hoc non est novum.* Vult dicere, *Fugimusne? Phanissis: Si moreris, antecedo: si vivis, sequor.* Gronovius

227. Antiope] Antiope Amazoni (ut alii Hippolytæ) matri Hippolyti propter iugium mortem intulit, multo minus tibi impudicæ parceret. infra vers 396. Farnabius. Idem Ovidius & Higynus tradunt. Sed Pausanias: *Αβλυαίοι ἢ Φαόνιν ἔπει τε ἦλθον Ἀμαζόνες Ἀντιόπην ἰδὼν τὸν Μολπαδίας τῆς Ἀβλυαίης.* Ceterum Clydimus historiæ scriptor credidit Amazona, quæ fuit Thesei uxor, Hippolytam vocatam fuisse, sed Plutarchus id

referens, in Theseo, perpetuo Antiope vocat. *Deltrius.*

229. Hujus] Hippolyti. Farnab.

231. Cælibi] Conjugii experti ἀ καίλι & ἐξ ἡγίτη & λέϊ πῶδ. Idem.

232. Genus] Ut enim Amazones vitos averfantur, ita hic foeminas. Id.

233. Hærentem] Venandi studio. Idem.

238. Tibi ponet] Lege per interrogationem. In tuam gratiam deponet odium, cujus superinductæ novercæ veluti matris suæ necis causæ ratione fortassis & alias omnes execratat mulieres? Idem.

242. Patris memento.] Maris domini, supra vers 48. si per maria sequaris, & iusti scelerum vindicis, ut in Scylla Nisi filia. Idem. Patris] Qui Scyllam per mare criminibus tractam male multavit. Virgilius in Ciri. alii aliter, ego sic intelligo. *Deltrius. Matris]* Quæ nefatio amore peccavit. Farnabius.

Nutr. G

Nutr. A

Nutr. A

Nutr. P

Fessum

Precor,

Pars san

Phed. N

Paremu

Vincatu

Hæc fo

Virum

Nutr. M

Animos

Quod e

Phed. D

Laqued

An miss

Prô, car

Nutr. Si

Perire l

[Haud f

243. Gen
fatur. Farn
que de pellic

244. Nex
in me facili

245. Mi
fecutam nos

246. Spl
canaeque su

per cunas, a

Capilli enim

amulanur.

multo spend

vers 925. I

250. Pu

Idem.

251. Qu

amor, frang

Nutr. Genus omne profugit. *Phæd.* Pellicis careo metu.

Nutr. Aderit maritus. *Phæd.* nempe Pirithoi comes.

Nutr. Aderitq; genitor. *Phæd.* mitis Ariadnæ pater. 245

Nutr. Per has senectæ splendoras supplex comas,
Fessumque curis pectus, & cara ubera,

Precor, furorem siste, teque ipsam adjuva.

Pars sanitatis, velle sanari, fuit.

Phæd. Non omnis animo cessat ingenuo pudor. 250

Paremus, altrix. qui regi non vult, amor

Vincatur. haud te, fama, maculari sinam.

Hæc sola ratio est, unicum effugium mali.

Virum sequamur. morte prævertam nefas.

Nutr. Moderare, alumna, mentis effrenæ impetus. 255

Animos coërce, dignam ob hoc vita reor,

Quod esse te met autumas dignam nece.

Phæd. Decreta mors est. queritur fati genus.

Laqueone vitam finiam, an ferro incubem?

An missa præceps arce Palladia cadam? 260

Prò, castitatis vindicem armemus manum.

Nutr. Sic te senectus nostra præcipiti sinat

Perire leto? siste furibundum impetum.

[Haud facile quisquam ad vitam revocari potest.]

Phæd.

243. Genus] Fœminas omnes aver-
fatur. Farnabius. Pellicis] Non ita-
que de pellice sollicita ero. Idem.

244. Nempe] Adulteri, atque hîc
in me facilior futurus est. Idem.

245. Mitis] Filiam amatorem in-
secutam non ulcus. Idem.

246. Splendoras] Canas. Instat anus
canasque suas & inania nudans Vbera,

per cunas, alimentaque prima precatur.
Capilli enim cani splendorem argenti

emulantur. Unde Martialis: Et facies
multo splendat albapilo. Hercul. Oct.
vers. 925. Idem.

250. Pudor.] Emendati volens.
Idem.

251. Qui regi] Qui flecti non vult
amor, frangatur. Idem.

253. Unicum] Primum enim amo-
ris remedium fames, secundum tem-
pus, tertium restis, inquit Crates.
Idem.

254. Virum] Qui apud inferos est,
mortem scil. mihi inferendum. Idem.

260. Arce] Acropoli arce Athe-
nienfi quæ Palladi arcium præsidii sa-
cta. Idem.

261. Prò, castitatis vindicem] Li-
pius, Pro castitate: Scaliger, Procaci-
tatis: Gruterus, Proh castitatis vin-
dicem! Membranæ Flor. Proin casti-
tatis. Sed ne hoc quidem huic loco
convenit. Fortasse post 267. versum
non male collocaretur servata optimi
codicis scriptura. Gronovius.

264. Haud facile quisquam] Hunc
vet.

Phæd. Prohibere ratio nulla periturum potest, 265
Ubi qui mori constituit, & debet mori.

Nutr. Solamen annis unicum fessis, hera,
Si tam protervus incubat menti furor,
Contemne famam. fama vix vero favet,
Pejus merenti melior, & pejor bono. 270

Ten-

versum, tanquam *προνρη ἰσχυρο*
τ, Scaliger *ὀβελίζει*. neque ad
sententiam quicquam facere, neque à
bono Poëta esse. Sane in metro pecca-
tum agnosco. Sensu autem & phrasi,
modo ut oportet Phædræ deur, adeo
apertus est & scitus, ut propemodum se-
quentem ei subiectam putem. Nam il-
lud, *revocare ad vitam*, non est homi-
nis Latine imperiti: quippe inter præ-
cipua veterum officia. Suetonius Octa-
vio cap. 53. *Gallum Terrinium senato-*
rem, minus sibi familiarem, sed captum
repente oculis, & ob id inedia mori desti-
nantem, prasens consolando revocavit
ad vitam. Vbi miratus quidam, quo-
modo lumine tantummodo captum,
nondum mortuum, ad vitam revoca-
rit, *vivere* hic est ait sine ulla animi aut
corporis læsione vivere. Immo *vita*
simplicitet hic est aura vestri: & hoc
officium prælitit Augusti humanitas,
quod solebant amicissimis: ut inter
alios Tiberius Coejeo Nervæ apud
Tacitum annal. 6. 26. Cicero lib. 3. ad
Attic. epist. 6. *Quod me ad vitam vo-*
cas, unum efficis, ut à me manus absti-
neam. Idem lib. 1. ad Quintum ep. 3.
Testor omnes deos, me hac una voce à
morte revocatum, quod omnes in mea vi-
ta partem aliquam tue vitæ repositam
esse dicebant. Nempe deterritum, ne
me occiderem. Lib. 1. Tuscul. *Heges-*
ta liber est Ἀποκρίσειον, quod à vita
quidam per inediã discedens, revoca-
tur ab amicis. Plinius lib. 1. epist. 12.
destinasse Corellium mori: nec aut suis
aut filia precibus flecti: solum superesse
me, à quo revocari posset ad vitam. Cur-
tius lib. 8. de Callisthene & Alexan-
dro: *à quo revocatus ad vitam erat*

quum interfecto Clito mori perseveraret.
His omnibus inducor, ut versum illum
ab homine vulgari factum negem. Et
sane extat integer in Florentino, non
minus quam alter, non nihil tamen vo-
cibus transpositis ut & in Vossiano:
Haud quisquam ad vitam facile revoca-
ri potest. Seneca nihilominus haud sic
in metrum peccavit. An fuit: *Haud*
facile quisquam à morte revocari potest?
An, *Haud facile cuiquam vita rev.* Di-
spiciendum. Versu 267. liber optimus
Vbi qui mori. quod & suo exemplari
adscripterat Gronovius. Nolo me esse te-
merarium, aut mea sensa pro sensis
Senecæ legi: sed si quis haberet liber
vetus, valde probarem: *Px. Ad vi-*
tam honesta facile revocari potest. Pro-
hibere ratio nulla moriturum valet,
Vbi, qui mori constituit, & debet mo-
ri. Proin castitatis vindicem armemus
manum. Matrona, inquit, cui con-
stat suus pudor, si incidat causa, cui
mori velit, facile admittit blandimen-
ta vitæ. Exemplo sunt Plancina Pilo-
nis, & melior Senecæ Paullina apud
Tacitum. At si ille, vel si vit sit, qui
constituit mori, ob susceptum facinus
etiam dignus est morte, quæ ratio pos-
sit eum retinere in vita: Sequitur com-
modissime: *Proin castitatis*. Talis
quum ego sim meo ipsius iudicio, quid
restat, nisi ut manum adversus me ar-
mem? Gronovius. *Haud facile quis-*
quam] Et hic versus ægre admitti
potest. Farnabius.

268. *Si tam*] Victa anus se ad le-
noniam convertit, ut alumna vitæ
parcat. Idem.

269. *Fama*] Sæpius enim *ficti* præ-
viquis tenax. Idem.

Tentem
Meus iste
Mentem

Omnia amo
Deos sup
tilia, a

Divay
Qu
Impoten
Iste lasc
Tela qua
Labitur
Igne fur
Non hab
Sed vor
Nulla pa
Spargit e
Quæque
Quæque
Si qua fe

274. Div
spuma maris
à Saturno ex
unde à *Φεγδ*
tudinem sem
tis salvi vim
Farnabius.
Κύω eis *δο*
Ovidius: —
Cyberiaci eo
sumant præ
Tibullus, An
è mari nata
tuba aucto
Mytholog. li
Præparat. Eu
Egyptium li
lib. 2. Rhet.

274. Di

Tentemus animum tristem & intractabilem.
 Meus iste labor est, aggredi juvenem ferum,
 Mentemque sævam flectere immitis viri.

C. H. O. R. U. S.

Omnia amori cedere, homines omnis loci, ætatis, conditionis, ipsos
 Deos superos ac inferos, quin & bruta animalia terrestria, aqua-
 vilia, aërea.

Diva, non miti generata ponto,
 Quam vocat matrem geminus Cupido, 275
 Impotens flammis simul & sagittis,
 Iste lascivus Puer ac reidens
 Tela quam certo moderatur arcu!
 Labitur totas furor in medullas,
 Igne furtivo populante venas, 280
 Non habet latam data plaga frontem,
 Sed vorat tectas penitus medullas.
 Nulla pax isti Puerō. per orbem
 Spargit effusas agilis sagittas.
 Quæque nascentem videt ora Solem, 285
 Quæque ad Hesperias jacet ora metas,
 Si qua ferventi subiecta Cancro est, 287

274. *Diva non miti*] Venus nata è spuma maris, orta ex testiculis Coeli à Saturno exectis & in mare projectis: unde ἀφ' ἑσθ' ἰτη ab ἄφρ' ob similitudinem feminis, vel, propter humoris salvi vim animale & fecundam, Farnabius. Musæus: ἀφ' ἑσθ' ἰτη Κὺπρις δ' ἀπὸ τῶν ὀφθ' ἐστὶ τῶν ἀσθ' ἡς. Ovidius: — quia mater amorum Nuda Cytheriacis edita fertur aquis. idem affirmant præter Solinum in Ponticis, Tibullus, Aufonius, alique. cur vero è mari nata fingatur, ex Porphyrii & Iuba auctoritate scribit Planciades Mytholog. lib. 2. Vide Eusebium lib. 3. Preparat. Euangel. cap. 3. Clementem Ægyptium lib. 1. Pædag. Aristotelem lib. 2. Rhet. ad Theodect. & Hæracli-

dem Ponticum, in allegoriis Homericis. Delrius.

275. *Geminus*] Ἐρως & ἄντερως. hic divinus, ille vulgaris mortali que amor. Farnabius.

276. *Impotens*] Valde potens, vel non temperans. Idem.

277. *Puer ac reidens*] Flor. quoque & Voss. & reidens: & vers. 287. Quæque ad Hesperias jacet ora metas: & vers. 288. Si qua Parrhasia glacialis Vrsa. Gronovius. Lascivo ac fallaci quodam ritu, Cupido.

280. *Populante*] Consumente. Farn.

283. *Per orbem*] Qui ad ortum, occasum, meridiem, septentrionem, vide Hercul. Fur. vers. 37, 129, 884, & 532. Idem.

Si qua Parrhasiæ glacialis Ursæ
Semper errantes patitur colonos,
Novit hos æstus. juvenum feroces 290
Concitat flammæ: senibusque fessis
Rursus extinctos revocat calores:
Virginum ignoto ferit igne pectus:
Et jubet cælo Superos relicto
Vultibus falsis habitare terras. 295
Thessali Phæbus pecoris magister
Egit armentum, positoque plectro
Impari tauros calamo vocavit.
Induit formas quoties minores,
Ipse qui cælum nebulasque ducit? 300
Candidas ales modo movit alas,
Dulcior vocem moriente cygno.
Fronte nunc torva petulans juvenus
Virginum stravit sua terga ludo,
Perque fraternos nova regna fluctus, 305

305
Un-

293. *Ignoto ferit*] Novo; quem prius non senserunt. *Farnabius.*

295. *Vultibus*] Assumptis aliis imaginibus. *Idem.*

296. *Phæbus*] Apollo divinitate à Jove exutus, propter interfectos Cyclopas, vel quod alii ferunt & hic innuit Poëta, ut filia regis frui posset, pet novem annos Admeti regis Thessaliæ armenta pavit. *Idem.*

298. *Impari*] Disparibus compacta calamis fistula. *Idem.*

299. *Minores,*] Etiam vilium animalium. *Idem.*

301. *Candidas*] Iupiter specie Cygni adivit Leclam uxorem Tyndari regis Laconia. *Idem.*

302. *Dulcior vocem*] Cygnos tamen cum voluptate & cantu mori negant sanioris iudicii autores. *Idem.* Callimachus, Æschylus, Theocritus, Aristophanes, Anipater, Euripides, Plato, Aristoteles, Ægyptii sacerdo-

tes, Philostratus, Oppianus, Tzetzes, Lucretius, Ovidius, Seneca, Martialis, nec non Cicero Tuscul. quæst. 5. Wottonus lib. 7. cap. 148. & Hieron. Cardanus de subtilit. lib. 10. testantur cygnos cum cantu & voluptate mori. Athenæus vero, Ælianus, Plinius, & ex recentioribus Iul. Scaliger exercitat. ad Cardanum libro 15. nec non Brodeus comment. in Epigr. Græca, & Pierius lib. 23. Hieroglyph. totum illud fabulosum esse contendunt. quorum sententiam, quia veritati consentaneam comperio, lubens amplector. *Delrius.*

303. *Fronte*] Iupiter in taurum mutatus Europam filiam Agenoris è Phœnicia in Cretam transfretavit. *Farnab.*

304. *Stravit*] Tangenda & ascendenda præbuit. *Idem.*

305. *Perque fraternos, mala regna*] Sic sequiores, è quibus octo Gruteri cum Scholiaste illo, qui propter tempe-

Ungula
Pector
Pro sua
Arfit o
Nocte
Tradit
Ille no
Discit,
Nec su
Et dies
Dum t
Natus
Et min
Passus
Et dar
Crura
Luteo

stater. Fl
primæ e
artideat,
inquit Gr
piter mar
forma tr
plurquam
sequenti
Primum
gnat, & f
rum hosp
in regna
bat, cui f
undæ, a
tridentem
submitte
venerabu
que hyn
serviebat
profundo
pruno im
308.
puit, ne
309. f
dum an

Ungula lentos imitante remos,
 Pectore adverso domuit profundum;
 Pro sua vector timidus rapina,
 Arsit obscuri Dea clara mundi
 Nocte deserta, nitidosque fratri
 Tradidit currus aliter regendos.
 Ille nocturnas agitare bigas
 Discit, & gyro breviora flecti.
 Nec suum tempus tenere noctes,
 Et dies tardo remeavit ortu,
 Dum tremunt axes graviore curru.
 Natus Alcmena posuit pharetram,
 Et minax vasti spoliū leonis;
 Passus aptari digitis smaragdos,
 Et dari legem rudibus capillis:
 Crura distincto religavit auro,
 Luteo plantas cohibente focco.

Et

frater. Flor. Lips. Mog. inter lineas & primæ ed. *nova regna.* quod etsi aliis arceidae, mihi tamen coactius videtur, inquit Gruterus: neque enim tunc Iupiter mātī dominabatur, cum id tauri forma tranabar, aut si dominabatur, plusquam precario. At mihi nihil obsequentius, mollius; suavius videtur. Primum Iupiter, ubicumque est, regnat, & sive frater, sive quis alius decorum hospitem expectus est, dominum in regna recepit. Dein annon regnabat, qui sternebantur & procumbebant undæ; adspirabant venti, Nuptunus tridentem & fractum gurgitem Ægoni submittebant, Nereides & Tritones venerabundi adsultantes comitanteque hynchum canebant, denique serviebant omnia *domito*, ut mox ait, *profundo?* Gronov. *Fraternos*] Neptuno imperatum mare. *Farnabius.*
 308. *Rapina.*] Europa quam rapuit, ne mergeretur. *Idem.*
 309. *Obscuri*] Luna nocti præfecta, cum amasio suo Endymioni in mon-

tibus Aseleis Latmilsque faxis in Caria consopitō vacat. Soli curius suos regendos tradit, & hoc propter *Lunæ coitum fugitur.* *Idem.*
 312. *Bigas*] Luna; ipse Sol quædægis astiterus. *Idem.*
 313. *Gyro*] Circulo terræ propioris. Celerius, scil. 27. diebus; 8. horis cursum suum peraget, quam Soli Thyest. vers. 838. *Idem.* Gyros meta flexus est. Aufonius *De geminis* gortum vocavit. Delrius.
 316. *Tremunt*] Mutato auriga Soli le scil. majore lumine. *Farnabius.*
 317. *Natus*] Vide Herculi Parent. vers. 465. *Idem.*
 319. *Smaragdos*] Annulos in quibus smaragdi. *Idem.*
 320. *Et dari*] Incomptos capillos concinnari & reticulo implicari. *Idem.*
 321. *Crura*] Suras alte vincit cothurnis auro distinctis. *Idem.*
 222. *Luteo plantas*] Objicit hunc locum Sigonius Robortello, tanquam ejus interpretationem è Quærinō descripte-

Et manu, clavam modo qua gerebat,
 Fila deduxit properante fuso.
 Vidit Persis, ditisque ferax
 Lydia regni, dejecta feri
 Terga leonis; humerisque, quibus
 Sederat alti regia cœli,
 Tenuem Tyrio stamine pallam.
 Sacer est ignis, (credite læsis)
 Nimiumque potens, qua terra salo
 Cingitur alto, quaque ætherio
 Candida mundo sidera currunt;
 Hæc regna tenet Puer immitis;
 Spicula cuius sentit in imis
 Cærulundis grex Nereidum,
 Flammamque nequit relevare mari,
 Ignes sentit genus aligerum.
 Venere instincti quam magna gerunt!

Gre-

scripserit. Vlas luteis flammis spon-
 sas, auctor est Lucanus 4 L. Pharsal.
 Luteas demisso, velarunt flammæ vul-
 tus. Soccos luteos etiam in usu fuisse,
 hic locus ostendit. Vestes quinimo
 luteas, ille in Oedipo, Crine flarenti
 simulata virgo Luteam vestem retinente
 Zenâ. Unde omnem sponfarum or-
 natum primo nuptiarum die fuisse co-
 lore luteum, materiâ byssinum collig-
 umus. Fabritius.

324. Properante] Celeriter agitato.
 Farnabius.

325. Vidit Persis, ditisque ferax] Florentinus: Persis ditique ferax Ly-
 dia regno. Codici olim: Grotiano ad-
 scriptum erat: ditisque ferax Lydia
 arena. Gronovius.

327. Quibus] Hercul. Fur. ver-
 su 68. Farnabius.

333. Sacer] Ignis amoris est sacer.
 Vel execrandus. Idem] Credite læsis].
 Eius vim expertis. Idem.

337. Quoque ætherio Candida mun-
 do] Estrutius, ut Lipsianus: quæque

per ipsum Candida mundum. Gronov.

333. Mundo]. In mari, terra, cælo.

Farnabius.

336. Grex Nereidum,] Nympharum
 matris quæ Nerei & Doridis filia.

Idem. Nerei & Doridis filia, matris
 nymphæ quinquaginta, apud Orpheum
 in Hymn. Pindarum in Isthm. Hesiodum
 in Theogon. qui & nominat. ean-
 dem Nerine. Alia; Oceanina, seu Ocean-
 nitides, Oceani & Thyos natæ, quas
 ter mille tradit Hesiodus, ducentas
 Virgil. 4. Georg. Delrius.

338. Ignes] Omne adeo genus in
 terris hominumque, ferarumque. Et ge-
 nus aquorum pecudes, piscæque volu-
 cres, In furias Venere omque ruunt, Amor
 omnibus idem. Farnabius.

339. Instincti quam magna gerunt] Raphaelianus, tres Delrii, unus Gut-
 teri, melior. Moissiani, denique castus,
 ille Florentinus: Venere instinctus sus-
 cipit audax Græga pro toto bella juven-
 cus. At hoc viro docto spurium est,
 eritque, inquit, una omnibus, quibus

auris

Grege p
 Si conju
 Poscunt
 Et mug
 Signa lu
 India tig
 Tunc v
 Aper, &
 Pœni q
 Cum m
 Murmu
 Amat in
 Lucæq
 Natura
 Odium
 Vetere
 Quid p
 Cura n

auris non e
 mur. Falle
 sed etiam s
 que vagi s
 tiumur, ut

341. Col
 minæ sur.

342. Ti
 roces. Ide

344. Vi
 losas. Ide

345. N
 gredinem

Pœtæ, vi

347. S
 spumigeri

cuntur, I

348. P
 Pœni pro

Phœnicib

Africam e

Grege pro toto bella juvenci! 340

Si conjugio timuere suo,

Poscunt timidi prælia cervi;

Et mugitu dant concepti

Signa furoris. tunc virgatas

India tigres decolor horret. 345

Tunc vulnificos acuit dentes

Aper, & toto est spumeus ore.

Pœni quatiunt colla leones,

Cum movit amor. tum silva gemit

Murmure sævo. 350

Amat infani bellua ponti,

Lucæque boves. vindicat omnes

Natura sibi. nihil immune est.

Odiūque perit, cum jussit amor:

Veteres cedunt ignibus iræ. 355

Quid plura canam? vincit sævas

Cura novercas.

ACTUS

auris non omnino agrestis, Ne terreamur. Fallunt nos, non tantum oculi, sed etiam sæpius aures, & harum quoque vagi sensus oppressa ratione mentiuntur, ut cantat ille. Gronovius.

341. Conjugio] Cervæ consorti fecimur suæ. Farnabius.

342. Timidi] Alias timidi, hic fe-roces. Idem.

344. Virgatas] Variegatas, maculofas. Idem.

345. India] Indi nigri, fusci, nigredinem coloris privationem ponunt Poëta. vide Herc. Fur. 861. Idem.

347. Spumeus] Apri à Lucretio spumigeni, à Virgilio spumantes dicuntur. Delrius.

348. Pœni] Libyci, supr. vers. 59. Pœni proprie sunt Carthaginenses Phœnicibus oriundi, qui Didone duce Africam è Phœnicia advenerunt. Farn-

350. Murmure] Ferarum in silva degentium. Idem.

351. Bellua] Cetus, balæna. Idem.

352. Lucæque boves.] Suaves sunt hoc loco interpretes nostri, repōnentes, Lucique boves; & ne patella dignum deit operculum, id ipsum interpretantes, boves luci, id est, in silva incædua versari solitos. At Ennius inquit; Prius pariet locusta Lucam bovem. & Lucretius lib. 5. Inde boves Lucas turrito corpore tetros Anguimanos bellu docuerunt vulnera Pœni Sufferre — Plinius Hist. natural. lib. 8. Elephan-tos Italia primum vidit Pyrrhi regis bello, & boves Lucas appellavit. Delrius. Bos Lucanus primo dictus est, id est, Lucanus, quia in Lucania Romanis primum visus: deinde Lucas & Luca: ut prægnans & prægnas, Picens & Picenus: Campas & Campanus. Salmastius.